

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.022.05.2020

Pan

Cezary Serzysko

Dyrektor

**XLIX Liceum Ogólnokształcącego
z Oddziałami Dwujęzycznymi
im. J.W. Goethego w Warszawie**

**ul. F. Joliot-Curie 14,
02-646 Warszawa.**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/027 - Organizacja pracy nauczycieli w szkołach publicznych.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62

lwa@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	XLIX Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. J. W. Goethego w Warszawie, ul. F. Joliot-Curie 14, 02-646 Warszawa ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Cezary Serzysko, Dyrektor Liceum ² , od 1 września 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie warunków organizacyjnych sprzyjających realizacji zadań przez nauczycieli, w tym efektywnego wykorzystania czasu pracy. 2. Zapewnienie warunków sprzyjających organizacji zajęć pozalekcyjnych w szkole uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów.
Okres objęty kontrolą	Lata szkolne 2018/2019 - 2020/2021 (do czasu zakończenia kontroli oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Warszawie.
Kontroler	Łukasz Jarocki, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/192/2020 z 25.11.2020 r.

(akta kontroli, tom I str. 1-2, 21-22)

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach szkolnych 2018/19-2020/21 w Szkole prawidłowo realizowano zadania w zakresie zapewnienia warunków organizacyjnych sprzyjających realizacji zadań przez nauczycieli. Obowiązujące w Szkole dokumenty organizacyjne, tj. Statut i Regulamin pracy, były zgodne z przepisami prawa oświatowego, a wprowadzone w okresie zagrożenia COVID-19 regulacje wewnętrzne odpowiadały obowiązującym w tym zakresie rozporządzeniom i wytycznym Ministra Edukacji Narodowej, Ministra Zdrowia oraz Głównego Inspektora Sanitarnego. Kadra pedagogiczna Szkoły posiadała wymagane prawem kwalifikacje zawodowe, a pojawiające się braki kadrowe uzupełniano. Nauczyciele mieli możliwość doskonalenia zawodowego. Wysokość wypłacanych im wynagrodzeń zasadniczych i dodatków była zgodna z obowiązującymi w tym zakresie uregulowaniami. Liczba sal lekcyjnych i pracowni przedmiotowych, wyposażonych w sposób umożliwiający realizację podstawy programowej, była odpowiednia do liczby zatrudnionych w Szkole nauczycieli, za wyjątkiem utrudnionego dostępu jednego nauczyciela do pracowni biologicznej. Pomieszczenia przeznaczone do prowadzenia realizacji zadań dydaktycznych i wychowawczych spełniały normy bezpieczeństwa i higieny. Infrastruktura i wyposażenie Szkoły umożliwiały nauczycielom realizację ich zadań, w tym w okresie prowadzenia nauki zdalnej. Oferta zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania odpowiadała potrzebom uczniów. Wymiar tygodniowy i liczebność grup uczestniczących w zajęciach realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej były zgodne z wymogami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach⁵. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na: nieustaleniu wykazu materiałów przysługujących nauczycielom, braku tablic informacyjnych określających zasady bezpiecznego użytkowania boiska i miejsca do uprawiania ćwiczeń fizycznych oraz nieprowadzeniu dzienników niektórych zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów.

¹ Dalej: Szkoła lub Liceum.

² Dalej: Dyrektor.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200. dalej: ustawa o NIK.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. poz. 532 ze zm.

1. Zapewnienie warunków organizacyjnych sprzyjających realizacji zadań przez nauczycieli

Opis stanu faktycznego

1.1. Liceum jest szkołą publiczną, w której cykl kształcenia wynosi cztery lata⁶. Organem prowadzącym Szkołę jest Miasto Stołeczne Warszawa, zaś organem sprawującym nadzór pedagogiczny jest Mazowieckie Kuratorium Oświaty.

W kontrolowanych latach w Szkole prowadzono odpowiednio: 17, 20 i 18 oddziałów klasowych, w których naukę pobierało łącznie 510, 621 i 557 uczniów. Zmiana liczby oddziałów wynikała z likwidacji gimnazjów w wyniku reformy oświatowej.

W latach szkolnych 2018/2019 i 2019/2020 z egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym uczniowie Szkoły uzyskali średni wynik:

- z języka polskiego odpowiednio: 56% i 58% przy średniej dla m.st. Warszawy wynoszącej po 59% oraz średniej kraju 51% i 56%;
- z matematyki odpowiednio: 69% i 64% przy średniej dla m.st. Warszawy wynoszącej 67% i 63% oraz średniej kraju po 58%,
- z języka angielskiego po 92% przy średniej dla m.st. Warszawy wynoszącej po 84% oraz średniej kraju odpowiednio: 80% i 77%.

(dowód akta kontroli, tom I str. 23-24, tom II str. 7-8, 108-110, tom III str. 175-179, 181)

W roku szkolnym 2020/2021 Szkoła działała na podstawie Statutu przyjętego uchwałą Rady Pedagogicznej⁷ z 10 września 2019 r. zawierającego wszystkie regulacje określone w art. 98 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁸.

Zasady organizacji Liceum w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania placówek oświatowych w związku ze szczególną sytuacją spowodowaną epidemią koronawirusa i ograniczeniem funkcjonowania podmiotów systemu oświaty zostały określone poniższymi zarządzeniami Dyrektora.

(akta kontroli, tom I str. 9-10, 23-80, 146-153, 210-213, tom III str. 27-34)

1.2. W dniu 25 marca 2020 r. Dyrektor ustalił⁹ organizację nauczania na odległość, formy realizacji podstawy programowej w okresie zagrożenia COVID-19, w tym zasady oceniania i przeprowadzania prac klasowych, prowadzenia lekcji/spotkań oraz sposobu udokumentowania realizacji zadań Szkoły, a informacje o ustalonych w dniu 31 sierpnia 2020 r. procedurach bezpieczeństwa¹⁰ w celu zapobiegania i przeciwdziałania COVID-19 wśród uczniów, rodziców i pracowników szkoły, (w tym o sposobie i trybie realizacji zadań Szkoły), Dyrektor przekazał nauczycielom za pośrednictwem szkolnej poczty elektronicznej.

(akta kontroli, tom I str. 9-10; 146-153, 210-213, tom III str. 27-35)

Wszystkie arkusze organizacyjne obowiązujące w okresie objętym kontrolą były uprzednio opiniowane przez Radę Pedagogiczną i zawierały tygodniowy zakres zajęć do zrealizowania w poszczególnych oddziałach klasowych i przedmiotach. Na ich podstawie sporządzano plany zajęć. Umieszczano je następnie na stronie internetowej Szkoły i uwzględniające m.in. równomierne obciążenie uczniów w poszczególnych dniach tygodnia, zróżnicowanie zajęć w każdym dniu, możliwości psychofizyczne uczniów do podejmowania intensywnego wysiłku umysłowego w ciągu dnia, łączenie przemienne kształcenia z użyciem monitorów ekranowych i bez ich użycia¹¹ oraz ograniczenia wynikające ze specyfiki zajęć¹².

(akta kontroli, tom I str. 10, 154-156, 174, tom II str. 253-291, tom III str. 175)

⁶ Zgodnie z § 5 ust. 6 Statutu, w okresie od 1 września 2019 r. do 31 sierpnia 2022 r. w szkole funkcjonują klasy dotychczasowego Liceum trzyletniego.

⁷ Uchwała nr 1/2019/2020.

⁸ Dz.U. z 2020 poz. 910 ze zm., dalej: Prawo oświatowe.

⁹ Zarządzenie nr 4/2019/2020 Dyrektora z dnia 25 marca 2020 r. w sprawie sposobu organizacji funkcjonowania szkoły w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania placówek oświatowych wynikających z epidemii COVID-19 w związku z szczególną sytuacją spowodowaną epidemią koronawirusa i w związku z tym ograniczeniem funkcjonowania podmiotów systemu oświaty.

¹⁰ zarządzenie nr 1/2020/2021 z 31 sierpnia 2020 r. w sprawie wprowadzenia procedur bezpieczeństwa w celu zapobiegania i przeciwdziałania COVID-19 wśród uczniów, rodziców i pracowników szkoły

¹¹ Od 19 października 2020 r. w Szkole obowiązuje nauczanie zdalne, w związku z czym łączenie przemienne kształcenia z użyciem monitorów ekranowych i bez ich użycia nie ma zastosowania.

¹² Plany zajęć są monitorowane przez Biuro Edukacji Miasta Stołecznego Warszawy poprzez przeprowadzanie ankiet.

Oprócz zamieszczenia w Statucie Szkoły¹³ opisu sposobu monitorowania postępów uczniów oraz weryfikacji ich wiedzy i umiejętności, na pierwszym zebraniu rodziców w danym roku szkolnym zapoznawano z kalendarzem roku szkolnego¹⁴, który był również dostępny na stronie internetowej Szkoły. Rodzicom przekazywano również loginy i hasła do dziennika elektronicznego (Librus), w którym mogli na bieżąco śledzić postępy swojego dziecka oraz kontaktować się ze wszystkimi nauczycielami uczącymi w danej klasie. Zebrania z rodzicami odbywały się w terminie do 14 września na początku każdego roku szkolnego¹⁵. Uczniowie mieli możliwość uczestnictwa w konsultacjach prowadzonych przez nauczyciela (np. we wcześniej wskazanym przedziale godzinowym w danym dniu tygodnia lub po uprzednim umówieniu się)¹⁶.

(akta kontroli, tom I str. 11-12, 48-62, 178-179)

W całym okresie objętym kontrolą obowiązywały warunki i sposób przeprowadzania egzaminu klasyfikacyjnego, egzaminu poprawkowego, egzaminu semestralnego i sprawdzianu wiadomości i umiejętności oraz warunki i sposób ustalania rocznej oceny klasyfikacyjnej zachowania w przypadku wniesienia zastrzeżenia do trybu ustalenia tej oceny¹⁷ oraz zasady potwierdzenia i tryb usprawiedliwiania nieobecności ucznia¹⁸. Zgodnie z zarządzeniem Dyrektora¹⁹ dla zajęć realizowanych od 19 października 2020 r. ustalono, że niezależnie od formy prowadzenia zajęć, nauczyciel miał obowiązek wpisania do dziennika elektronicznego w dniu, w którym lekcję przeprowadzono, tematu i frekwencji zgodnej ze stanem faktycznym. Sposób weryfikacji frekwencji nauczyciel zobowiązany był wcześniej ustalić z uczniami.

(akta kontroli, tom I str. 23-80, 207-209, tom III str. 11-26)

Wykaz podręczników był dostępny na stronie internetowej Szkoły. Każdy z podręczników znajdował się na liście podręczników dopuszczonych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Dyrektor wyjaśnił, że zespoły nauczycielskie z danego przedmiotu samodzielnie wybierały podręcznik do pracy z uczniami. W przypadku zmiany lub uaktualnienia listy podręczników z danego przedmiotu nauczyciele mieli obowiązek poinformować o tym fakcie Dyrektora. Podręczniki dostępne na rynku zawierają dodatkowe źródła i materiały w postaci elektronicznej np. dołączone płyty CD lub materiały znajdujące się na stronach danego wydawnictwa. O możliwości wykorzystania w nauczaniu m.in. zasobów rekomendowanych przez MEN np. platformy epodreczniki.pl. W okresie objętym kontrolą nie modyfikowano szkolnego zestawu programów nauczania. Dyrektor wyjaśnił, że nowe programy nauczania dodano jedynie względem rozpoczynających naukę w Liceum uczniów, będących absolwentami szkół podstawowych (w związku z reformą oświaty).

(akta kontroli, tom I str. 11, 180-190, 201, 214)

Zgodnie z zarządzeniem Dyrektora nr 3/2020/2021²⁰ w Szkole ustalono zasady dotyczące sposobu komunikacji pomiędzy nauczycielami, rodzicami oraz uczniami przy wykorzystaniu systemu Librus²¹, platformy Google²² oraz elektronicznej poczty służbowej w domenie @lo49.edu.pl. Na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 20 października 2020 r. poinformowano nauczycieli również o obowiązku korzystania ww. narzędzi służbowych do kontaktu z uczniami lub rodzicami oraz o możliwości przeprowadzania zajęć w formie zdalnej w budynku szkoły z wykorzystaniem zasobów szkolnych (sprzętu komputerowego, oprogramowania, sal, internetu oraz prądu itp.). Nie wprowadzono odrębnych zasad bezpiecznego uczestnictwa w zajęciach w odniesieniu do ustalonych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Spośród wszystkich 54 nauczycieli zatrudnionych w Szkole, jeden zgłosił potrzebę w tym zakresie i korzystał z infrastruktury szkolnej przy prowadzeniu zajęć lekcyjnych. Ponadto jeden nauczyciel wypożyczył sprzęt szkolny (laptopa) w celu

¹³ Rozdział 6 Warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego, w szczególności § 45.

¹⁴ Kalendarz roku szkolnego zawiera m.in. terminy dni otwartych oraz zebrań z rodzicami.

¹⁵ W roku szkolnym 2020/2021 zebranie z rodzicami odbyło się 9 września 2020 r.

¹⁶ Przy pełnym etacie nauczycielskim na konsultacje przewidziano dwie godziny w ciągu tygodnia.

¹⁷ Rozdział 6 Warunki i sposób oceniania wewnątrzszkolnego, w szczególności § 46 i § 47.

¹⁸ §35 ust. 3 pkt 5 i 6 i §54 Statutu.

¹⁹ Zarządzenia Dyrektora Szkoły Nr 3/2020/2021 z dnia 16 października 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkoły i opisanie sposobu realizacji zadań szkoły od dnia 19 października 2020 r.

²⁰ Zarządzeniem Dyrektora Szkoły nr 3/2020/2021 z 16 października 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania szkoły i opisanie sposobu realizacji zadań szkoły od dnia 19 października 2020 r.

²¹ W tym dziennika elektronicznego wykorzystywanego w Szkole od roku szkolnego 2014/15 r.

²² W tym Google Classroom i Google Meet.

prowadzenia zajęć w formie zdalnej. Pozostali nauczyciele prowadzili zajęcia z wykorzystaniem sprzętu prywatnego.

(akta kontroli, tom I str. 200-203, 207-209, 214)

Na podstawie diagnozy potrzeb przeprowadzonej przez psychologa szkolnego we współpracy z wychowawcami poszczególnych klas, sporządzono program wychowawczo-profilaktyczny Szkoły na rok 2020/2021, który został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Pedagogiczną w dniu 19 września 2020 r. i Radę Rodziców w dniu 2 grudnia 2020 r. Problemem zidentyfikowanym w wyniku ewaluacji była wysoka absencja uczniów. Wprowadzone w Programie dodatkowe cele dotyczyły m.in. rozwoju kulturalnego, aktywizacji środowiska szkolnego, propagowania honorowego krwiodawstwa, zapobiegania wagarom oraz podejmowania działań w celu zwiększenia świadomości uczniów w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia w kontekście choroby COVID-19.

(akta kontroli, tom I str. 83-142; 202)

1.3. W latach 2018/2019-2020/2021²³ liczba nauczycieli Szkoły wynosiła, odpowiednio: 53²⁴ na 52,31 etatach, 57²⁵ na 57,31 etatach i 54²⁶ na 53,1 etatach, z tego obciążonych większą liczbą godzin (powyżej 25 godzin tygodniowo), było odpowiednio: czworo²⁷, troje²⁸ i dziewięcioro nauczycieli²⁹

Dyrektor wyjaśnił, że obciążenie nauczycieli nadgodzinami było spowodowane m.in.: posiadaniem przez nich dodatkowych kwalifikacji (tj. możliwość prowadzenia zajęć z większej liczby przedmiotów), dużą liczbą godzin indywidualnego nauczania, brakiem odpowiednich kandydatów na rynku (w szczególności matematyki i biologii)³⁰, zwiększeniem liczby godzin w związku z absencjami innych nauczycieli³¹, rozwiązaniem stosunku pracy lub złożeniem wniosku o zmniejszenie pensum przez innego nauczyciela.

W latach 2018/2019-2020/2021³² odpowiednio dziewięcioro, dziewięcioro i ośmioro nauczycieli pracowało również w innych szkołach, co stanowiło 17%, 16% i 15% ogółu nauczycieli, którzy posiadali kwalifikacje do prowadzenia zajęć z:

- etyki, geografii, fizyki, informatyki, j. hiszpańskiego, religii, j. niemieckiego, EDB oraz PP w roku 2018/2019, przy tygodniowej liczbie godzin z danego przedmiotu realizowanych w Szkole wynoszącej odpowiednio: 6, 29, 12, 26, 30, 30, 18, 121 i 12,
- geografii, fizyki, informatyki, EDU, PP, j. hiszpańskiego, religii i j. niemieckiego w roku 2019/2020, przy tygodniowej liczbie godzin z danego przedmiotu realizowanych w Szkole wynoszącej odpowiednio: 31, 15, 32, 8, 8, 34, 22 i 159,
- geografii, fizyki, informatyki, EDB, PP, j. hiszpańskiego, religii, j. niemieckiego w roku 2020/2021, przy tygodniowej liczbie godzin z danego przedmiotu realizowanych w Szkole wynoszącej odpowiednio: 28, 12, 28, 4, 4, 26, 20 i 109

oraz tygodniowej liczbie godzin wszystkich realizowanych w Szkole zajęć³³ wynoszącej odpowiednio: 828,42; 933,79 i 873,69. Żaden z nauczycieli nie przekroczył dopuszczalnego wymiaru godzin ponadwymiarowych (27 godzin tygodniowo pensum).

Dyrektor wyjaśnił, że informacje dotyczące wykonywania pracy przez nauczycieli w innych szkołach wynikają ze składanych przez nich oświadczeń, w związku z czym mogły wystąpić przypadki, o których nie posiadał wiedzy.

Od marca 2020 r. do dnia zakończenia kontroli, żaden z nauczycieli nie przeszedł na emeryturę, nie korzystano ze świadczenia kompensacyjnego i nie rozwiązano stosunku

²³ Zgodnie z aneksem nr 2 do arkuszy organizacyjnych obowiązujących od 30 września kolejnych lat szkolnych.

²⁴ W tym 24 dyplomowanych, 16 mianowanych, 11 kontraktowych, 2 stażystów, (w tym 18 niepełnozatrudnionych).

²⁵ W tym 27 dyplomowanych, 13 mianowanych, 10 kontraktowych, 7 stażystów, (w tym 20 niepełnozatrudnionych).

²⁶ W tym 29 dyplomowanych, 9 mianowanych, 14 kontraktowych, 2 stażystów, (w tym 21 niepełnozatrudnionych).

²⁷ W tym po jednym nauczycielu z języka polskiego, matematyki oraz dwóch z historii.

²⁸ W tym po jednym nauczycielu z historii, języka niemieckiego oraz wychowania fizycznego.

²⁹ W tym po jednym nauczycielu z matematyki, informatyki, chemii, geografii, historii oraz języków angielskiego i niemieckiego.

³⁰ Dodatkowo Dyrektor wyjaśnił, że według jego najlepszej wiedzy pochodzącej m.in. z rozmów z innymi dyrektorami na rynku trudno było również pozyskać nauczycieli chemii, fizyki i geografii. Ponadto coraz trudniej jest pozyskać odpowiednich kandydatów z takich przedmiotów jak j. polski, historia i WOS.

³¹ W związku z urlopem rodzicielskim, długotrwałym zwolnieniem zdrowotnym, urlopem wychowawczym, urlopem na poratanie zdrowia, rezygnacją z pracy.

³² Zgodnie z art. 222 ust 1 i 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60, ze zm.) wymóg uzyskania pisemnej zgody dyrektora szkoły, wskazanej jako podstawowe miejsce zatrudnienia, na podjęcie lub kontynuowanie dodatkowego zatrudnienia na podstawie stosunku pracy w innej szkole przez nauczyciela zatrudnionego w pełnym wymiarze zajęć obowiązywał w okresie od 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.

³³ Wg stanu na 30 września.

pracy. Wystąpił jeden przypadek przejścia nauczyciela na urlop na poratowanie zdrowia, którego prawdopodobna przyczyna, według wyjaśnień Detektora, była związana z utrzymującym się stanem epidemicznym. Ponadto trzech nauczycieli w roku szkolnym 2020/2021 przebywało na kwarantannie lub izolacji domowej, przez co pobierali odpowiednie świadczenia. Dyrektor wyjaśnił, że nie utrudniło to organizacji pracy Szkoły.

(akta kontroli, tom I str. 13-14, 219-227, tom II str. 294, tom III str. 155-157)

Największą liczbę godzin ponadwymiarowych realizowano z przedmiotów: matematyka, informatyka, historia i geografia, a najniższy wymiar godzin realizowano z przedmiotów: edukacja dla bezpieczeństwa³⁴, podstawy przedsiębiorczości³⁵, etyka i wychowanie do życia w rodzinie.

Dyrektor wyjaśnił, że diagnozy braków kadrowych dokonywano podczas opracowania arkusza organizacyjnego na kolejne lata szkolne. W przypadku ich wystąpienia ogłoszenia o naborze zamieszczano w Mazowieckim Banku Ofert dla Nauczycieli, a także na portalach typu OLX oraz kontaktowano się z uczelniami wyższymi, kierowano zapytania do kadry nauczycielskiej lub do rodziców, dotyczące ewentualnego polecenia osoby na nieobsadzone stanowisko. Wyjaśnił również, że ze względu na zmniejszenie się liczby oddziałów w roku szkolnym 2020/2021 z 20 na 18, w Szkole nie było potrzeby zatrudniania nowych nauczycieli. Ponadto wyjaśnił, że główną przyczyną występowania godzin ponadwymiarowych z ww. przedmiotów był brak odpowiednich kandydatów na rynku pracy. Niski wymiar godzin zajęć z etyki i wychowania do życia w rodzinie wynikał z małego zainteresowania uczniów uczestnictwem w tych zajęciach, a z EDB i PP z wymiaru przewidzianego w szkolnych planach nauczania³⁶.

W miesiącach³⁷ marzec - czerwiec i wrzesień - grudzień 2020 r. liczba godzin ponadwymiarowych w wynosiła odpowiednio 376, 448, 339, 159, 184, 504, 370 i 262.

Dyrektor wyjaśnił, że w Szkole nie wystąpiła potrzeba zwiększenia liczby godzin ponadwymiarowych (doraźnych zastępstw) ze względu na wprowadzenie stanu epidemicznego.

W wytypowanej do kontroli próbie sześciu (10%) nauczycieli, którym powierzono nauczanie w roku 2020/2021³⁸, wszyscy posiadali kwalifikacje wymagane na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy Karta Nauczyciela i rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli³⁹.

(akta kontroli, tom I str. 13; 15-20 ; 219-223; 293 trzeba dodać)

1.4. Dyrektor cyklicznie (2-3 razy w semestrze) monitorował faktyczny czas pracy nauczycieli poprzez sprawdzenie wpisów dotyczących prowadzonych przez nich zajęć w dzienniku elektronicznym (w systemie Librus). W przypadku braku danych w dzienniku (np. braku wpisu dotyczącego frekwencji lub tematu lekcji) nauczycielowi przesyłano wiadomość z prośbą o uzupełnienie ww. zapisów. Ponadto co 3-4 tygodnie nauczyciele przekazywali Dyrektorowi dokument zawierający m.in. liczbę zrealizowanych każdego dnia godzin zajęć i ewentualne zastępstwa. Dane te weryfikowano z dziennikiem lekcyjnym. Ponadto na koniec roku szkolnego, każdy nauczyciel przekazywał informację/oświadczenie o realizacji podstawy programowej (lub jej braku), co było ściśle związane z liczbą przeprowadzonych godzin zajęć. W każdym roku szkolnym objętym kontrolą nauczyciele realizowali podstawę programową. W okresie objętym kontrolą wystąpiło 11 przypadków, w których nauczyciele nie zrealizowali pojedynczych godzin zajęć wynikających z ramowych programów nauczania, w związku z czym w ww. oświadczeniach zamieścili deklaracje, w jaki sposób uzupełnią te braki w następnym roku szkolnym.

(akta kontroli, tom I str. 219-227, tom III str. 155-157)

W okresie 12-25 marca 2020 r. w Szkole nie prowadzono zajęć stacjonarnych. Dyrektor zobowiązał nauczycieli do zapoznania się z ww. narzędziami informatycznymi, które w przyszłości miały być wykorzystywane w nauce zdalnej. Nauczyciel informatyki

³⁴ Dalej: EDB.

³⁵ Dalej: PP.

³⁶ Dwie godziny tygodniowo zajęć z PP i jedna godzina tygodniowo zajęć z EDB w czteroletnim cyklu nauczania.

³⁷ Tj. od wprowadzenia stanu epidemicznego w dniu 25 marca 2020 r. do końca roku szkolnego 2019/2020 i od początku roku szkolnego 2020/2021 do końca roku kalendarzowego 2020 r.

³⁸ Nauczane przedmioty w wytypowanej próbie kontrolnej: matematyka, wychowanie fizyczne, biologia, j. niemiecki, j. angielski, wychowanie do życia w rodzinie.

³⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289 ze zm.

przeprowadził również dwugodzinne szkolenie dla nauczycieli (w formie zdalnej) z wykorzystania narzędzi takich, jak Google Classroom oraz Google Meet, a następnie dokonywał konsultacji z nauczycielami odnośnie zagadnień problematycznych (np. jak robić testy, jak przygotowywać i sprawdzać pracę uczniów za pomocą nowych narzędzi itp.).

Poziom realizacji zajęć kształtował się na zbliżonym poziomie jak w analogicznym okresie poprzedniego roku szkolnego, ponieważ w okresie od marca 2020 r. do końca roku szkolnego żaden z nauczycieli nie przebywał na kwarantannie lub nie był chory w związku z zarażeniem wirusem COVID-19.

W okresie od 25 marca 2020 r. do końca roku szkolnego w Szkole nie wprowadzono modyfikacji czasu trwania lekcji (każda trwała 45 min). Od 19 października 2020 r. zgodnie z pkt. 4 lit. c ww. zarządzenia nr 3/2020/2021 lekcje powinny być trwać conajmniej 30 min. Dyrektor wyjaśnił, że to od nauczyciela prowadzącego dany przedmiot oraz tematu lekcji zależało, jak długa będzie lekcja, jednak zawsze w granicach od 30 do 45 min.

(akta kontroli, tom I str. 207-209,219-227, tom III str. 155-157)

W okresie od 25 marca 2020 r. do końca roku szkolnego obowiązkowe zajęcia dydaktyczno-wychowawcze realizowane były za pomocą programu Google Classroom, systemu Librus oraz warunkowo dopuszczonego programu do wideokonferencji pn. Zoom. Około 60-65% zajęć realizowano w formie wysyłanych materiałów, a ok. 35-40% w formie połączenia online nauczyciela z oddziałem klasowym. W okresie od rozpoczęcia roku szkolnego 2020/2021 do 18 października 2020 r. zajęcia odbywały się w formie stacjonarnej. Od 19 października 2020 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych⁴⁰ zajęcia odbywały się w formie zdalnej z wykorzystaniem platformy Google (Classroom i Meet), a nauczyciele mieli obowiązek poinformowania Dyrektora o udziale procentowym zajęć planowanych do realizacji w trybie online w stosunku do ogółu realizowanych przez nich zajęć. W zależności od przedmiotu wynosił on od 50% (przyroda, historia i społeczeństwo, EDB i PP) do 100% (języki hiszpański i niemiecki), co było zgodne z pkt 4 lit. e ww. zarządzenia nr 3/2020/2021,

W latach 2018/2019-2020/2021 (pierwszy semestr) frekwencja na zajęciach wynosiła odpowiednio: 77,5%, 86,6% i 88,89%. W okresie objętym kontrolą nie zdarzyły się przypadki niskiej frekwencji (tj. poniżej 50%) uczniów na lekcjach.

Dyrektor wyjaśnił, że przyczyną niższej frekwencji w roku 2018/2019 r. był stacjonarny sposób prowadzenia zajęć. Nauczanie zdalne w latach 2019/2020-2020/2021 umożliwiło uczniom udział w zajęciach bez wychodzenia z domu. Nie wystąpiły trudności przy realizacji przez nauczycieli zadań wynikających z realizacji zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

(akta kontroli, tom I str. 223-231; 236-254, tom III str. 155-157)

1.5. W okresie objętym kontrolą w Szkole nie ewidencjonowano i nie monitorowano w sposób formalny faktycznego czasu pracy nauczycieli, obejmującego czynności związane m.in. z przygotowaniem do zajęć, samokształceniem itp. W celu zdobycia wiedzy na temat jakości przygotowania się nauczycieli do zajęć oraz ich samokształcenia Dyrektor zwracał się do nauczycieli o wypełnienie tzw. arkuszy samooceny (2 razy w semestrze)⁴¹, dokonywał obserwacji zajęć⁴², raz w roku przeprowadzał wśród uczniów ankiety nt. stopnia zaangażowania i przygotowania do lekcji poszczególnych nauczycieli.

Dyrektor wyjaśnił, że przepisy prawa nie nakładają na dyrektora szkoły obowiązków w zakresie ewidencjonowania i monitorowania faktycznego czasu pracy nauczycieli w ww. zakresie. Zgodnie z art. 42 ust. 7a Karty Nauczyciela zajęcia i czynności realizowane w ramach czasu pracy nauczyciela, o których mowa w ust. 2 pkt 1, są rejestrowane i rozliczane w okresach tygodniowych odpowiednio w dziennikach lekcyjnych lub dziennikach zajęć. Zgodnie ze stanowiskiem Głównego Inspektora Pracy z dnia 28 lipca 1998 (sygn. GNP/118/0712-13/98) skierowanego do MEN, nie jest możliwe ściśle

⁴⁰ Tj. do 5 lutego 2021 r.

⁴¹ Arkusze samooceny zawierały informacje o dodatkowych czynnościach podejmowanych przez nauczycieli, m.in. przygotowanie do zajęć, przygotowanie uczniów do konkursów, olimpiad lub współzawodnictwa sportowego, pracę z uczniem zdolnym/ mniej zdolnym, samokształcenie, przygotowanie wycieczek szkolnych, międzynarodowe wymiany uczniów, odbyte szkoleń lub kształcenie na studiach podyplomowych itd.

⁴² Po każdej obserwacji Dyrektor przeprowadzał rozmowę z nauczycielem nt. pracy nauczyciela (np. dyrektor sprawdzał stopień realizacji podstawy programowej, weryfikował zeszyty uczniów itp.). W roku szkolny przeprowadzanych zostało około 10 obserwacji (planowanych oraz doraźnych).

rozliczanie nauczycieli z 40-godzinnego tygodnia pracy, ani wprowadzanie ewidencji czasu pracy na zasadach ogólnych. Stanowisko to zostało potwierdzone orzeczeniami sądów (m.in. WSA z dnia 5 lipca 2005 r. III SA/Kr 335/05).

(akta kontroli, tom I str. 270-277, tom II str. 299)

Szkolny plan lekcji uwzględniał równomierne rozłożenie godzin pomiędzy nauczycielami. Żaden z nauczycieli nie miał więcej niż siedem godzin dydaktycznych dziennie za wyjątkiem nauczycieli zatrudnionych również w innych placówkach. Przykładowo w roku 2020/2021 dotyczyło to dwóch nauczycieli: informatyki i geografii.

W okresie objętym kontrolą⁴³ każdy z zatrudnionych w Szkole nauczycieli wziął udział w co najmniej jednym szkoleniu bądź jednym z trzech szkoleniowych zebrań Rady Pedagogicznej⁴⁴. Żaden nauczyciel nie odmówił udziału w szkoleniu bądź doskonaleniu zgodnym z potrzebami Szkoły, jak również nie odmówiono nauczycielowi dofinansowania szkolenia zgodnego z potrzebami Szkoły. W latach 2018-2019 wydatkowano w całości środki finansowe zaplanowane na szkolenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli, tj. odpowiednio 7,0 tys. zł i 9,2 tys. zł. Natomiast z kwoty 7,5 tys. zł zaplanowanej w tym celu na 2020 r. do końca października 2020 r. wydatkowano 0,5 tys. zł. Nauczyciele podnosili swoją wiedzę ogólną i zawodową uczestnicząc, oprócz szkoleniowych zebrań Rady Pedagogicznej, w różnych formach doskonalenia zawodowego, w tym m.in. szkoleniach z wykorzystania platform Google do zdalnego nauczania⁴⁵, szkoleniach znajdujących się na platformie szkolna24.pl⁴⁶, kursach zorganizowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Warszawie⁴⁷ oraz w innych szkoleniach i kursach organizowanych we własnym zakresie. Ponadto pięciu nauczycieli Szkoły ukończyło studia podyplomowe umożliwiające prowadzenie zajęć z dodatkowego przedmiotu, tj.: języków polskiego i niemieckiego, geografii, historii oraz wychowania fizycznego.

(akta kontroli, tom I str. 15-20, 270-292, tom II str. 327, 184-192)

1.6. W Szkole nie udokumentowano przydziału/ zlecenia nauczycielom, w ramach 40-godzinnego, tygodniowego czasu pracy, zadań innych niż wynikające z zajęć dydaktyczno-wychowawczych dotyczących. Wszyscy nauczyciele mieli obowiązek uczestniczenia w posiedzeniach Rady Pedagogicznej, zebraniach z rodzicami i dniach otwartych dla rodziców uczniów. Dodatkowo nauczyciele uczestniczyli w dniach otwartych dla kandydatów, a niektórzy z nich realizowała nieodpłatne zajęcia przygotowujące do olimpiad, konkursów przedmiotowych czy zawodów sportowych. Poza posiedzeniami Rady Pedagogicznej, z których sporządzano protokoły, Dyrektor nie ewidencjonował dodatkowych zajęć, niewchodzących w skład pensum (wyjaśnienia Dyrektora w tym zakresie Dyrektor zamieszczone w pkt 1.5. niniejszego wystąpienia pokontrolnego). Działania związane z działalnością kółek zainteresowań, przygotowaniem do olimpiad międzyprzedmiotowych, doraźnej pomocy dla uczniów słabych, nauczyciele realizowali po godzinach lekcyjnych w formie dodatkowych zajęć odbywających się w Szkole lub zdalnie. W związku ze specyfiką Szkoły prowadzono koła zainteresowań z języków obcych niemieckiego i angielskiego, a także z informatyki oraz zajęcia sportowe (koszykówka i siatkówka). Z innych przedmiotów prowadzono dodatkowe konsultacje, jeżeli wynikało to z potrzeb uczniów. Przyczyną braku organizacji kół zainteresowań z innych przedmiotów podstawowych był brak chętnych. Dodatkowo w roku 2018/2019 zrealizowano pięć, a w roku 2019/2020 jedno tzw. inne zadanie wynikających z zadań statutowych Szkoły i dotyczyły one organizacji uroczystości rozpoczęcia zakończenia roku szkolnego, Dnia Sportu i Dnia Dziecka, przygotowania jasełek oraz obchodów setnej rocznicy odzyskania niepodległości. W organizację tych wydarzeń zaangażowaniu byli nauczyciele chemii, fizyki, języka niemieckiego, wychowania fizycznego i religii. W roku szkolnym 2020/2021 zadań takich nie realizowano z uwagi na ograniczenia wynikające ze stanu epidemicznego.

⁴³ Do dnia zakończenia kontroli – 5 lutego 2021 r.

⁴⁴ W roku szkolnym 2018/2019 zorganizowano jedno szkoleniowe zebranie Rady Pedagogicznej (w kwietniu 2019 r.) pt. Szkolenie nauczycieli w zakresie kompetencji kluczowych, a w roku szkolnym 2019/2020 dwa takie zebrania w marcu i kwietniu 2020 r. pt. E-learning – nauczanie zdalne w praktyce oraz Skuteczna motywacja ucznia w nauczaniu zdalnym i w klasie. W roku 2020/2021 do dnia zakończenia kontroli nie zorganizowano takich szkoleń.

⁴⁵ Szkolenia odbyły się w okresie 12-25 marca 2020 r.

⁴⁶ Szkoła posiadała wykupiony dostęp do portalu szkoleniowego szkolna24.pl, na którym znajduje się około 50-60 różnego rodzaju szkoleń. Nauczyciele w największym stopniu korzystali ze szkolenia „skuteczna motywacja ucznia do pracy”.

⁴⁷ Czterech nauczycieli ukończyło taki kurs w związku z czym nabyli uprawnienia egzaminatora maturalnego.

W okresie objętym kontrolą wszystkie inne zadania i czynności wynikające z zadań statutowych Szkoły, w tym związane z poszerzaniem wiedzy lub zainteresowań uczniów, nauczyciele podejmowali z własnej inicjatywy.

Dyrektor wyjaśnił, że nauczyciele posiadający dodatkowe umiejętności sami zgłaszali się do organizacji dodatkowych zadań. Przykładowo nauczyciel fizyki jest muzykiem jazzowym, w związku z tym zajmował się stroną artystyczną oraz nagłośnieniem imprez szkolnych, zaś nauczyciele wychowania fizycznego byli instruktorami tańca. Ponadto Dyrektor wyjaśnił, że dysponował wiedzą nt. obciążenia pracą poszczególnych oraz czasu poświęconego przez nich na wykonywanie dodatkowych zadań (np. dni otwartych, matur próbnych, spotkań z rodzicami itp.). Informacje w tym zakresie znajdowały się m.in. w arkuszach samooceny pracy nauczyciela, a kwestie te poruszano na posiedzeniach Rady Pedagogicznej. W sytuacji przewidywanego nadmiernego obciążenia danego nauczyciela godzinami zaliczanymi do pensum, przekazywano je do realizacji innym nauczycielom. W roku 2020/2021 dwóch nauczycieli zwróciło się do Dyrektora z prośbą o zmniejszenie liczby godzin dydaktycznych i dotyczyło to przyczyn osobistych oraz było spowodowane realizacją zajęć przygotowujących uczniów do certyfikatu z języka niemieckiego na poziomie C1. Prośb tych nie ewidencjonowano. Natomiast w przypadku, gdy nauczyciel był nadmiernie obciążony godzinami dodatkowymi, których sam się pojął, mógł zgłosić prośbę o zmniejszenie liczby zajęć (dydaktycznych wynikających z pensum lub ww. zajęć dodatkowych). Zdaniem Dyrektora żaden z nauczycieli nie był obciążony nadmierną liczbą godzin, tj. przekraczającą 40-godzin tygodniowo, w związku z wykonywaniem zadań zarówno tych wynikających z pensum, jak i dodatkowych. Realizację przez nauczycieli zajęć dodatkowych uwzględniano m.in. przy przyznawaniu dodatku motywacyjnego.

(akta kontroli, tom I str. 9-12, 270-277)

1.7. W okresie objętym kontrolą w Szkole zapewniono warunki organizacyjne sprzyjające realizacji ich zadań przez dostęp do wyposażonych pracowni lekcyjnych w trakcie zajęć dydaktyczno-wychowawczych, w szczególności umożliwiających realizację podstawy programowej, w tym w okresie ogłoszonego stanu epidemii.

Przeprowadzone w dniu 21 grudnia 2020 r. oględziny obiektów Szkoły wykazały, że budynek składał się z trzech połączonych ze sobą brył/części, które posiadały od jednej do trzech kondygnacji naziemnych. W Liceum znajdowały się 3 pracownie przedmiotowe (do prowadzenia zajęć z biologii, chemii i fizyki), pracownia komputerowa (18 komputerów), biblioteka i 20 sal lekcyjnych wyposażonych w niezbędne pomoce dydaktyczne umożliwiające realizację szkolnego zestawu programów nauczania. Pracownie przedmiotowe były wyposażone w sprzęt laboratoryjny. W każdej z pracowni przedmiotowych oraz sali lekcyjnej znajdowały się tablice lekcyjne, komputer z dostępem do internetu, projektor multimedialny z głośnikami oraz literatura tematyczna. Ponadto w pracowni biologicznej znajdowały się atlasy zaś w sali lekcyjnej do geografii mapy i atlasy. Przy boisku i w miejscu wyznaczonym do uprawiania ćwiczeń fizycznych nie zamieszczono tablic informacyjnych, określających zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego.

Oględziny wykazały również, że Liceum znajdowało się w budynku, który nie posiadał windy lub urządzenia technicznego umożliwiającego uczniom niepełnosprawnym dostęp do m.in. sal lekcyjnych, pracowni przedmiotowych, pracowni komputerowej, gabinetów psychologów szkolnych⁴⁸. Dyrektor wyjaśnił, że organ prowadzący wyznaczył na terenie m.st. Warszawy tzw. szkoły integracyjne, których budynki są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Liceum mieści się w budynku pochodzącym z 1962 r. i nie jest szkołą integracyjną, w związku z zostało jedynie częściowo stopniu dostosowane jest do potrzeb osób niepełnosprawnych, tj. posiada podjazd na parter budynku, gdzie znajdują się m.in. sekretariat, gabinety dyrektorów oraz biblioteka szkolna. W okresie objętym kontrolą do Szkoły nie uczęszczały dzieci z ograniczoną zdolnością ruchową czy innymi dysfunkcjami wymagającymi dostosowania budynku Szkoły do ich potrzeb.

W okresie objętym kontrolą na potrzeby Szkoły zakupiono łącznie: 23 komputery stacjonarne, 12 projektorów multimedialnych, dziewięć kamer internetowych, cztery laptopy,

⁴⁸ Oraz pokoju nauczycielskiego, gabinetu pielęgniarki, bufetu, gabinetów administracji i wicedyrekcji.

trzy drukarki, dwie tablice interaktywne⁴⁹ i jeden zestaw głośników. W Szkole każdy z nauczycieli miał dostęp do przynajmniej do dwóch kserokopiarek i jednej drukarki, z których mógł korzystać (po jednej kserokopiarce znajdowało się w pokoju nauczycielskim i przy portierni oraz po jednej drukarce w pokoju nauczycielskim, pokoju nauczycieli wychowania fizycznego, gabinecie psychologa-pedagoga, bibliotece, pracowni informatycznej). Pracownicy administracji Szkoły korzystali z odrębnych drukarek i kserokopiarek. W Szkole wprowadzono zarządzanie liczbą wydruków poszczególnych użytkowników, tj. każdy z nauczycieli posiadał indywidualne konto, któremu przypisano limit 1000 stron wydruków lub kserokopii na miesiąc. Na prośbę nauczyciela Dyrektor mógł zwiększyć limit wydruków lub kserokopii w danym miesiącu. Do 11 stycznia 2021 r. ww. limit wydruków nie był uregulowany odrębnym dokumentem. Do dnia 10 stycznia 2021 r. w Szkole nie ustalono wykazu materiałów przysługujących nieodpłatnie nauczycielowi niezbędnych do wykonywania czynności wchodzących w zakres obowiązków nauczyciela. Ponadto biblioteka szkolna udostępniała nauczycielom, znajdujące się na jej wyposażeniu, czasopisma metodyczne i podręczniki. W okresie objętym kontrolą Dyrektor siedem razy podjął decyzję o zakupie do zbiorów biblioteki szkolnej podręczników i czasopism metodycznych. Szkoła dysponowała wszystkimi podręcznikami do realizacji szkolnego zestawu programów nauczania. Zbiory biblioteki szkolnej obejmowały m.in. podręczniki niezbędne do realizacji szkolnego zestawu programów nauczania oraz czasopisma metodyczne⁵⁰. W roku szkolnym 2019/2020 zakupiono podręczniki dla uczniów klas przychodzących po szkole podstawowej (klasy utworzone po reformie oświaty). Z kolei w latach poprzednich zakupiono podręczniki dla uczniów przychodzących do Szkoły po gimnazjum. Zakupy konsultowano z nauczycielami i nie zgłaszali oni dodatkowego zapotrzebowania na podręczniki i czasopisma metodyczne. Materiały dotyczące podstawy programowej i zestaw programów nauczania były dostępne w gabinecie Dyrektora. Dyrektor wyjaśnił, że wszystkie programy nauczania objęte szkolnym zestawem programów nauczania dostępne są również w internecie.

Dodatkowo, w ramach Narodowego Program Rozwoju Czytelnictwa, do końca 2020 r. w Szkole wydatkowano⁵¹ kwotę 15 tys. zł na zakup książek, w tym lektur oraz audiobooki, których wybór konsultowano z Radą Rodziców, nauczycielami, uczniami oraz doradcą metodycznym projektu. Nauczyciele i uczniowie mogli w pełni korzystać z zakupionych zbiorów. Zgodnie zarządzeniem Dyrektora z 5 stycznia 2010 r.⁵² nauczycielom wychowania fizycznego, w ramach ekwiwalentu odzieżowego, co trzy lata dofinansowano koszty zakupu dresu i butów sportowych, a co roku koszulki i szortów sportowych.

Pracownia informatyczna⁵³ wyposażona była w 18 stanowisk komputerowych z dostępem do internetu oraz odpowiednim oprogramowaniem. W najliczniejszej klasie uczyło się 35 uczniów. przy czym lekcje informatyki odbywały się w podziale na dwie grupy w celu zapewnienia każdemu z uczniów indywidualnego dostępu do stanowiska komputerowego. W całym okresie objętym kontrolą nie było przypadku prowadzenia zajęć z przedmiotu informatyka, w którym uczeń nie miałby osobnego dostępu do stanowiska komputerowego.

Wszystkie zajęcia z chemii, fizyki oraz informatyki odbyły się w dedykowanych pracowniach, osiem spośród 30 godzin (26,7%) planowanych tygodniowo zajęć z biologii odbywało się poza pracownią biologiczną. Ponadto w roku 2020/2021 wystąpiły sytuacje realizacji w salach tematycznych lekcji z innych przedmiotów. Dyrektor wyjaśnił, że jedna z nauczycielek biologii zatrudniona była na głównym etacie w innej szkole, w związku z tym mogła wykonywać swoje obowiązki w określonych godzinach, które kolidowały z innymi lekcjami biologii odbywającymi się w pracowni biologicznej w tym czasie. Przyczyną prowadzenia w salach tematycznych zajęć z innych przedmiotów był brak w Szkole odrębnych sal do prowadzenia zajęć z innych przedmiotów (m.in.. wiedzy o społeczeństwie, religii, EDB, przyrody, historii i społeczeństwa, PP, ekonomii, filozofii, etyki).

⁴⁹ Zakupione w ramach realizacji programu MEN pn. *Aktywna Tablica* – edycja 2020 r.

⁵⁰ tj. „Książki” - j. polski; „Charaktery” - psychologiczno-pedagogiczne; Świat Wiedzy – populamonaukowe; Wiedza i Życie – populamonaukowe; Świat Nauki – populamonaukowe; National Geographic – geografia, Biuletyn IPN – historia, WOS; Mówią Wieki - historia, WOS; Focus - populamonaukowe; Dialog – j. niemiecki.

⁵¹ W ramach Narodowego Program Rozwoju Czytelnictwa.

⁵² Zarządzenie Dyrektora XLIX L.O. Nr 1/BHP/2010 z 5 stycznia 2010 r.

⁵³ Wg Statutu – pracownia komputerowa z dostępem do internetu.

W związku z przewidywaniem przyjęcia zwiększonej ilości uczniów ze względu na likwidację gimnazjów, w Szkole pomieszczenie służące uprzednio jako bufet, przekształcono w dwie sale lekcyjne. Każde z nowych pomieszczeń lekcyjnych zostało wyposażone w komputer z dostępem do internetu, głośniki oraz projektor.

Dyrektor wyjaśnił, że w związku z wprowadzeniem stanu epidemicznego, tj. od 25 marca 2020 r. do końca roku szkolnego 2019/2020, w Szkole nie wprowadzono zmian w dostępie do pracowni przedmiotowych, gdyż nauczanie odbywało się w sposób zdalny.

Od 1 września do 23 października 2020 nauka w Szkole odbywała się w sposób stacjonarny jednak nie zdecydowano się na wprowadzenie zmian w dostępie do pracowni przedmiotowych. W tym okresie w Szkole obowiązywał reżim sanitarny, tj. wprowadzono środki związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 wynikające z wytycznych MEN, Ministra Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego

Dyrektor wyjaśnił, że od 26 października 2020 r. do zakończenia kontroli nauka w Szkole odbywała się w sposób zdalny, w związku z tym, nie było potrzeby wprowadzania dodatkowych zmian w dostępie do pracowni przedmiotowych. W okresie objętym kontrolą (w tym nauki zdalnej) nauczyciele mieli dostęp do pracowni przedmiotowych.

(akta kontroli, tom I str. 25,143-144, tom II str. 184-192, 292, 297-301, 320-324, 329, tom III str. 157)

1.8. W Szkole zapewniono infrastrukturę umożliwiającą nauczycielom pracę indywidualną, w tym przygotowanie, samokształceniem i wykonywanie innych zadań poza prowadzonymi przez nich lekcjami. Nauczycielom umożliwiono przechowywanie w Szkole materiałów niezbędnych do realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego oraz zapewniono swobodny i adekwatny do potrzeb dostęp do urządzeń multimedialnych, kserokopiarek, drukarek, stanowisk komputerowych z oprogramowaniem niezbędnym do wykonywania obowiązków nauczycielskich zarówno w trakcie, jak i po zakończeniu zajęć dydaktyczno-wychowawczych. Od 18 września 2020 r. Szkoła była podłączona do Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej z szybkością łączą zapewniającą właściwą realizację zajęć oraz dodatkowo wykorzystywano usługi dostępu do internetu dostarczane przez podmiot komercyjny. W trakcie nauczania zdalnego nauczyciele mieli możliwość wypożyczenia komputerów przenośnych będących na wyposażeniu Szkoły lub realizacji nauki w sposób zdalny z budynku Szkoły, przy czym tylko jeden spośród 54 nauczycieli wypożyczył laptopa do prowadzenia nauki zdalnej i jeden skorzystał z możliwości jej prowadzenia z budynku Szkoły. Nie wystąpiły przypadki, w których nauczyciel nie mógł uzyskać połączenia z uczniem ze względu na problemy z dostępem do internetu leżące po stronie ucznia. Od 25 marca 2020 r. do zakończenia kontroli Szkoła zakupiła cztery komputery przenośne.

(akta kontroli, tom II str. 297-301, 320-324 tom III str. 5-10)

1.9. W okresie objętym kontrolą Dyrektor zapewnił nauczycielom warunki organizacyjne sprzyjające realizacji ich zadań w sposób zdalny poprzez korzystanie od roku 2014/2015 z systemu Librus, w tym dziennika elektronicznego; z kont poczty elektronicznej utworzonych w domenie Szkoły powiązanych z platformą Google (@lo49.edu.pl)⁵⁴ oraz z wskazanych powyżej narzędzi (aplikacji) firmy Google. Dyrektor wyjaśnił, że w związku z wprowadzonym w Liceum obowiązkiem komunikowania się w sprawach szkolnych za pomocą szkolnej poczty elektronicznej, z narzędzi tych korzystano fakultatywnie, a przed 12 marca 2020 r. korzystali z nich tylko niektórzy nauczyciele. W związku z wprowadzeniem nauczania zdalnego wszystkich nauczycieli przeszkolono w zakresie użytkowania tych aplikacji, a od 20 marca 2020 r. nauczyciele z powodzeniem je wykorzystywali do prowadzenia zajęć zdalnych.

(akta kontroli, tom II str. 297-301)

W latach 2018/2019-2019/2020 w Liceum zorganizowano uczniom odpowiednio: jeden⁵⁵ i cztery,⁵⁶ wyjazdy krajowe oraz pięć⁵⁷ i trzy⁵⁸ wyjazdy zagraniczne. Podczas wyjazdów

⁵⁴ Od 29 listopada 2016 administratorowi szkolnemu nadano uprawnienia do tworzenia takich kont zaś w pierwszym kwartale 2017 r. wszyscy uczniowie i nauczyciele mieli założone osobne konta w domenie Szkoły.

⁵⁵ Wycieczka do Krakowa w ramach projektu „Młoda Polska. Wyspiański”, w której uczestniczyło dwóch nauczycieli.

⁵⁶ Wycieczka do Treblińki, wyjazd na warsztaty teatralne w Teatrze Węgajty, wycieczka do Krakowa na trening umiejętności językowych w ramach przygotowania do egzaminu na certyfikat DSD II oraz wycieczka do Poznania na innowatorską inscenizację Hamleta, w których uczestniczyło odpowiednio trzech, dwóch, trzech i dwóch nauczycieli.

⁵⁷ Wyjazdy do KL Buchenwald w Weimarze w ramach projektu „Zachować pamięć”, do Portugalii w ramach programu Erasmus+, wyjazd do regionu Karyntia w Austrii, wyjazd Niemcy-Francja-Szwajcaria w ramach projektu edukacyjnego

wszystkim uczestnikom zapewniono całodzienne wyżywienie i noclegi, w tym nauczycielom, który otrzymywali przysługujące im wynagrodzenie za ten okres, bez wypłaty diet. W roku szkolnym 2020/2021 z powodu pandemii zrezygnowano z organizacji wyjazdów uczniów. W okresie objętym kontrolą w Szkole nie organizowano wyjazdów na konkursy, olimpiady lub szkolenia poza Warszawę.

W latach objętych kontrolą w Szkole uczyło się łącznie dziewięciu uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego⁵⁹, z czego w siedmiu przypadkach nauczanie indywidualne odbywało się na terenie Warszawy (w tym w dwóch przypadkach zdalnie). W pozostałych dwóch przypadkach nauczanie w domach uczniów mieszkających poza Warszawą, na podstawie zawartych przez Dyrektora umów, przeprowadzali nauczyciele, których podstawowym miejscem zatrudnienia były szkoły znajdujące się w pobliżu miejsca zamieszkania ucznia. W związku z tym nie było potrzeby dojazdów nauczyciela do ucznia poza zwykłym dojazdem do pracy.

Szkoła nie zapewniała nauczycielom telefonów lub komputerów służbowych do indywidualnego użytku w celu wykonywania zadań poza Szkołą i nie partycypowała w kosztach abonamentów telefonicznych lub internetowych. W latach Szkolnych 2018/2019-2019/2020 telefonem służbowym dysponował jedynie Dyrektor, a od roku szkolnego 2020/2021 Szkoła dysponuje dodatkowymi kartami sim i jednym aparatem telefonicznym, w związku z czym istniała możliwość wypożyczenia nauczycielowi tego sprzętu na czas wykonywania zadań służbowych poza Szkołą.

Dyrektor wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą, nikt z nauczycieli nie zgłaszał zapotrzebowania do wyposażenia go w taki sprzęt. W przypadku wykonywania pracy w trybie zdalnym nauczyciele mieli możliwość korzystania ze stanowisk komputerowych w Szkole, jednego laptopa wypożyczono nauczycielowi, jednak Szkoła nie była w stanie zapewnić osobnych laptopów każdemu z nauczycieli.

(akta kontroli, tom II str. 298-299; 303-315)

1.10. W okresie od 1 września 2020 r. do 23 października 2020 r. zajęcia odbywały się w sposób stacjonarny z zachowaniem opisanych powyżej zasad bezpieczeństwa, zgodnych z wytycznymi GIS, MZ i MEN, a wprowadzonych zarządzeniem Dyrektora w dniu 31 sierpnia 2020 r. Dyrektor wyjaśnił, że powyższe nie miało negatywnego wpływu na realizację zadań Szkoły. W tym okresie w Szkole nie wystąpiły przypadki zarażenia się nauczyciela, ucznia bądź pracownika administracyjnego wirusem COVID-19, w związku z tym, Dyrektor nie podejmował działań w celu wprowadzenia trybu nauczania w sposób zdalny lub hybrydowy. Po 26 października 2020 r. nauczanie w Szkole odbywało się w sposób zdalny zgodnie z rozporządzeniem MEN z 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19⁶⁰.

(akta kontroli, tom I str. 146-153, tom II str. 299-300)

1.11. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu⁶¹ z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁶², Dyrektor przeprowadzał co roku kontrolę zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły, z których kopie protokołów przekazywał organowi prowadzącemu. W protokole z kontroli przeprowadzonej 27 sierpnia 2020 r. odnotowano, że podłogi w ośmiu salach lekcyjnych wymagają wymiany oraz że uchybienia te nie zagrażały bezpieczeństwu.

Ponadto w okresie objętym kontrolą w Szkole przeprowadzono łącznie 12 kontroli związanych z obiektami szkoły, tj. jedną tzw. pięcioletnią i trzy roczne kontrole stanu

---

„Razem w Europie” oraz do Beasaini w Hiszpanii, w których uczestniczyło odpowiednio: trzech, dwóch, dwóch nauczycieli, dwóch opiekunów i dwóch nauczycieli.

⁵⁸ Wyjazdy do Berlina w ramach projektu „Mosty zamiast murów”, do Słubic, Frankfurtu nad Odrą, Berlina i Poczdamu m.in. w celu zapoznania z ofertą uczelni wyższej Viadrina, do KL Buchenwald w Waimarze w ramach projektu „Dwie twarze Waimaru”, w których uczestniczyło po dwóch nauczycieli.

⁵⁹ Tj. w latach 2018/2019-2020/2021 odpowiednio pięciu (w tym jeden poza Warszawą), dwóch (w tym jeden poza Warszawą) oraz dwóch.

⁶⁰ Dz.U. 2020 poz. 493, ze zm.

⁶¹ Dalej: MENiS.

⁶² Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

technicznego budynków oraz trzy dotyczące stanu instalacji gazowej, a także dwie w zakresie instrukcji bezpieczeństwa pożarowego i trzy w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego. Kontrole wykazały m.in.:

- potrzebę wymiany wykładziny PCV w ww. salach lekcyjnych i remontu ogrodzenia (korozja i deformacja ram ogrodzeniowych oraz spękania i ubytki betonu na cokole)
- warunkowe dopuszczenie budynku do dalszej eksploatacji z uwagi na szczelność instalacji gazowej w niektórych jej częściach,
- niespełnianie wymagań przez instalację hydrantową w zakresie wydajności oraz ciśnienia hydrodynamicznego (protokół kontroli z 11 września 2020 r.).

Mimo stwierdzonych uchybień wskazano, że obiekt nadała się do użytkowania zgodnie ze swoim przeznaczeniem, a aktualny stan techniczny nie zagrażał bezpieczeństwu konstrukcji. Usterki w zakresie szczelności instalacji gazowej usunięto, a w dwóch z powyższych sal podłogi wymieniono w grudniu 2020 r. W dniu 13 stycznia 2021 r. Szkoła otrzymała pismo od organu prowadzącego informujące, że na 2021 r. w planach finansowych prowadzonych szkół nie zabezpieczono środków na remonty.

Dyrektor wyjaśnił, że pozostałe prace modernizacyjne będą prowadzone wraz z otrzymaniem dodatkowych środków na remonty oraz że w dniu 18 stycznia 2021 r. wystosował pismo do Burmistrza Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy z prośbą o wygospodarowanie środków na przeprowadzenie wymiany instalacji hydrantowej Szkoły.

(akta kontroli, tom II str. 133-180, 300-301)

1.12. W okresie objętym kontrolą w Szkole nie przeprowadzono innych kontroli lub audytów, których przedmiotem były zagadnienia warunków lokalowych i organizacyjnych odnoszących się bezpośrednio lub sprzyjających realizacji zadań przez nauczycieli.⁶³

(akta kontroli, tom II str. 133; 300)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Stwierdzone
nieprawidłowości

1. Od 10 lutego 2011 r. w Szkole nie ustalono wykazu materiałów przysługujących nieodpłatnie nauczycielowi niezbędnych do wykonywania czynności wchodzących w zakres obowiązków nauczyciela, co było niezgodne z § 3 rozporządzenia MEN z 17 grudnia 2010 r. w sprawie podstawowych warunków niezbędnych do realizacji przez szkoły i nauczycieli zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych oraz programów nauczania⁶⁴. W wyniku ustaleń kontroli NIK, w dniu 11 stycznia 2021 r. Dyrektor wydał zarządzenie⁶⁵ w sprawie ustalenia wykazu materiałów niezbędnych do wykonywania czynności wchodzących w zakres obowiązków nauczyciela Liceum, w którym określono wykaz 13 rodzajów materiałów (w tym papierniczych i biurowych) i wyposażenia (w tym sprzęt elektroniczny) z normami przydziału, czasem ich użytkowania i wskazaniem miejsc dostępności poszczególnych. Oprócz limitu 1000 wydruków miesięcznie przypadających na jednego nauczyciela. Pozostałe materiały i wyposażenie były dostępne bez ograniczeń, wg potrzeb nauczycieli.

Dyrektor wyjaśnił, że w okresie od 10 lutego 2011 do 31 sierpnia 2018 r. funkcję dyrektora Liceum pełniła inna osoba. Od 1 września 2018 r., tj. objęcia stanowiska przez obecnego Dyrektora nie było możliwe przeprowadzenie pełnego audytu zgodności wszystkich aktów prawnych regulujących funkcjonowanie Szkoły z obowiązującymi przepisami prawa..

(akta kontroli, tom II str. 184-185, 242-243, tom II str. 6-7)

2. Przeprowadzone w dniu 21 grudnia 2020 r. oględziny obiektów Liceum wykazały, że przy boisku i w miejscu wyznaczonym do uprawiania ćwiczeń fizycznych nie zamieszczono tablic informacyjnych, określających zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego, co było niezgodne z § 31 ust. 6 rozporządzenia MENiS z 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁶⁶. Dyrektor wyjaśnił, że boisko szkolne wraz z miejscem do uprawiania ćwiczeń fizycznych zostało zmodernizowane w roku szkolnym 2018/2019 przez co została zdemontowana stara

⁶³ W Szkole przeprowadzono jedynie: roczne kontrole stanu technicznego (3), kontrole instrukcji bezpieczeństwa pożarowego (2), kontrole bezpieczeństwa i higienicznych warunków pracy (3), kontrole zabezpieczenia przeciwpożarowego (3), kontrole stanu technicznego instalacji gazowej (3) oraz pięcioletnią kontrolę stanu technicznego obiektu (1).

⁶⁴ Dz.U. z 2011 r. Nr 6 poz. 23.

⁶⁵ Zarządzenie Dyrektora nr 7/2020/2021 z 11 stycznia 2021 r. w sprawie ustalenia wykazu materiałów niezbędnych do wykonywania czynności wchodzących w zakres obowiązków nauczyciela Szkoły.

⁶⁶ Dz.U. z 2020 r. poz. 1604.

tablica określająca zasady bezpiecznego użytkowania oraz zobowiązał się, że do końca roku szkolnego 2020/2021 tablice zostaną zamontowane.

(akta kontroli, tom II str. 320-324, tom III str. 9)

OCENA CZĄSTKOWA

Dokumenty organizacyjne Szkoły, w tym Statut i zarządzenia Dyrektora określające zasady pracy w okresie zagrożenia COVID-19, były zgodne z art. 98 Prawa oświatowego i z postanowieniami rozporządzeń MEN w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19. Nauczyciele posiadali wymagane prawem kwalifikacje zawodowe, a podejmowane przez Dyrektora działania rekrutacyjne pozwalały na uzupełnianie ewentualnych braków kadrowych stosownie do potrzeb. W okresie objętym kontrolą zapewniono środki finansowe na doskonalenie zawodowe nauczycieli. Liczba sal lekcyjnych i pracowni przedmiotowych, za wyjątkiem utrudnionego dostępu jednego nauczyciela do prowadzenia zajęć w pracowni biologicznej, była adekwatna do potrzeb. Pomieszczenia przeznaczone do realizacji zadań dydaktycznych i wychowawczych spełniały normy bezpieczeństwa i higieny. Infrastruktura i wyposażenie Szkoły umożliwiało nauczycielom realizację ich zadań, w tym również w czasie prowadzenia zajęć w formie zdalnej. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: nieustalenia przez Dyrektora wykazu, przysługujących nauczycielowi nieodpłatnie, materiałów niezbędnych do wykonywania czynności wchodzących w zakres jego obowiązków oraz niezamieszczenia na boisku i w miejscu wyznaczonym do uprawiania ćwiczeń fizycznych tablic informacyjnych, określających zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego.

OBSZAR

2. Zapewnienie warunków sprzyjających organizowaniu zajęć pozalekcyjnych uwzględniających potrzeby i zainteresowania uczniów

Opis stanu faktycznego

2.1. W latach 2018/2019-2020/2021 w Szkole, prowadzono łącznie 11 różnego rodzaju zajęć pozalekcyjnych związanych z rozwojem zainteresowań i zagospodarowaniem wolnego czasu (tzw. kółka zainteresowań), tj. odpowiednio dziewięć⁶⁷, dziesięć⁶⁸ i cztery⁶⁹, rodzaje zajęć w wymiarze 17, 18 i 10 godzin tygodniowo. Powodem zmniejszenia liczby realizowanych zajęć pozalekcyjnych w 2020/2021 r. było wprowadzenie stanu epidemiologicznego w związku z COVID-19.

(akta kontroli, tom I str. 14, tom II str. 4-9, tom III str. 141)

W Szkole nie przeprowadzono np. ankiet w celu rozpoznania potrzeb uczniów w zakresie zajęć pozalekcyjnych rozwijających ich zainteresowania. Dyrektor wyjaśnił, że rozpoznania potrzeb dokonuje się w Szkole w pierwszych miesiącach roku szkolnego, kiedy nauczyciele z własnej inicjatywy proponują prowadzenie zajęć pozalekcyjnych, a uczniowie mają możliwość zgłaszania uczestnictwa w różnego rodzaju zajęciach. W przypadku, gdy nie zbierze się wymagana liczba uczestników zajęcia takie nie są organizowane. W związku z tym, że nauczyciele sami deklarują chęć prowadzenia tego typu zajęć w Szkole ukształtował się nieformalny schemat ich przydziału.

Od 25 marca 2020 r. do końca roku szkolnego nie prowadzono zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania za wyjątkiem zajęć z języka niemieckiego, w związku z przejściem na nauczanie zdalne. Dyrektor wyjaśnił, że przyczyną była m.in. nagła zmiany formy prowadzenia zajęć przez co nauczyciele oraz uczniowie musieli przystosować się do nowych warunków. Przygotowanie zajęć online wymagało dużo większego nakładu pracy nauczycieli. Motywacja uczniów do uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych była mniejsza ze względu na liczbę godzin spędzonych przed monitorem komputera w ciągu dnia, która

⁶⁷ Tj.: koszykówka, siatkówka i piłka ręczna dla dziewcząt i chłopców, taniec towarzyski i nauka poloneza, kolo szachowe, warsztaty teatralne, warsztaty laboratoryjne z biologii i chemii oraz zajęcia przygotowujące do egzaminu na certyfikat z języka niemieckiego.

⁶⁸ Tj. Koszykówka, siatkówka i piłka ręczna dziewcząt i chłopców, taniec towarzyski i nauka poloneza, kolo szachowe i informatyczne, warsztaty teatralne, warsztaty laboratoryjne z biologii i chemii oraz zajęcia przygotowujące do egzaminu na certyfikat z języka niemieckiego.

⁶⁹ Tj.: koszykówka dziewcząt i chłopców, kolo informatyczne, zajęcia dodatkowe z języka angielskiego oraz przygotowujące do egzaminu na certyfikat z języka niemieckiego.

wynosiła od sześciu do siedmiu godzin zajęć podstawowych oraz ewentualnie, dodatkowo dwie godziny zajęć pozalekcyjnych. Ponadto nie było możliwości prowadzenia niektórych rodzajów zajęć w formie zdalnej, w tym sportowych, a także laboratoryjnych realizowanych w obiektach Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego oraz warsztatów teatralnych. Od 24 października 2020 r. do zakończenia kontroli prowadzono zdalnie jedynie zajęcia z języka niemieckiego. Do uczestnictwa w tych zajęciach pozalekcyjnych uczniów motywowała możliwość lepszego przygotowania do zdania egzaminu upoważniającego do otrzymania certyfikatu Das Deutsche Sprachdiplom (DSD) na poziomie C-1 (egzamin jest przeprowadzany raz w roku bez możliwości zmiany jego terminu).

(akta kontroli, tom II str. 5-9)

Z analizy próby trzech spośród 11⁷⁰ (20%) zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów i służących zagospodarowaniu ich czasu wolnego wynika, że prowadzili je nauczyciele posiadający odpowiednie kwalifikacje i były one dostępne dla uczniów Szkoły ze względu na czas ich odbywania się, jednak w Szkole nie prowadzono ewidencji (dzienników) tych zajęć pozalekcyjnych, stąd brak możliwości wskazania rzeczywistej liczby zrealizowanych godzin zajęć tygodniowo, liczby uczestników oraz ich dostępności dla uczniów ze względu na czas ich przeprowadzania.

(akta kontroli, tom I str. 294; tom II str. 58-81; 326; tom III str. 141)

W latach 2018/19-2020/21 w Liceum naukę pobierało siedmiu uczniów z opinią poradni psychologiczno-pedagogicznej. Na tej podstawie w powyższym okresie w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Liceum realizowano zajęcia dla uczniów szczególnie uzdolnionych, tj. tygodniowo odpowiednio w latach szkolnych:

- 2018/2019: dwie godziny języka niemieckiego dla trzech uczniów, dwie godziny matematyki dla jednego ucznia oraz jedną godzinę języka hiszpańskiego dla jednego ucznia oraz
- 2019/2020: dwie godziny języka niemieckiego dla jednego ucznia oraz jedną godzinę języka hiszpańskiego dla jednego ucznia;
- 2020/2021 nie realizowano tego typu zajęć.

Dyrektor wyjaśnił, że w przypadku gdy nauczyciel dostrzegał szczególne uzdolnienie ucznia, proponował mu możliwość realizacji podstawy programowej oraz rozwijania swoich uzdolnień w indywidualnym toku nauczania (np. osiągnięcia dodatkowych sukcesów na olimpiadach językowych lub uzyskaniu lepszego wyniku z matury dwujęzycznej). Realizacja zajęć w indywidualnym toku nauczania następowała po uprzednim uzyskaniu odpowiedniej opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Z analizy próby 5 zajęć pozalekcyjnych realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (tj. indywidualny program/tok nauki dla uczniów szczególnie uzdolnionych z języków: niemieckiego, hiszpańskiego i matematyki) wynika, że zajęcia te zorganizowano w sposób zgodny z przepisami prawa oświatowego, w wymiarze od jednej do dwóch godzin tygodniowo. Zajęcia były dostępne dla uczniów Szkoły ze względu na czas ich odbywania się i przeprowadzane indywidualnie z uczniami przez nauczycieli posiadających odpowiednie kwalifikacje.

(akta kontroli, tom I str. 14, tom II str. 4-5; 58-81)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor składał organowi prowadzącemu wnioski o realizację dodatkowych zajęć pozalekcyjnych w zakresie uczniów szczególnie uzdolnionych posiadających odpowiednie opinie wydane przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne, które rozpatrzono pozytywnie.

(akta kontroli, tom II str. 6; 58-70)

Z badania dokumentacji próby czterech uczniów (z siedmiu), którzy w latach 2018/2019-2020/2021 posiadali opinie wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną, dotyczące indywidualnego programu lub toku nauki, wynika, że otrzymali oni zalecane formy pomocy, nauczyciele prowadzący zajęcia mieli odpowiednie kwalifikacje oraz były one zorganizowane w sposób zgodny z przepisami prawa oświatowego.

(akta kontroli, tom I str. 297, tom II str. 10-57; 71-81)

⁷⁰ Do zajęć pozalekcyjnych nie wliczono zajęć wchodzących w pensum, za które przysługuje wynagrodzenie, w tym zajęć prowadzonych na podstawie opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej.

2.2. W Szkole obowiązywały plany nadzoru pedagogicznego na poszczególne lata szkolne objęte kontrolą, wskazujące m.in. kierunki realizacji polityki oświatowej państwa, planowane kontrole (w tym temat kontroli, osoby lub dokumenty będące przedmiotem, termin oraz osobę kontrolującą), ewaluacje (w tym przedmiot ewaluacji, termin oraz osoby odpowiedzialne), wspomaganie (w tym zakres wspomaganie, osoby odpowiedzialne oraz termin) oraz monitorowanie (w tym przedmiot monitorowania, formy oraz osoby odpowiedzialne), jednak nie wyodrębniono wśród nich kontroli dotyczących zajęć pozalekcyjnych.

Dyrektor wyjaśnił, że nie planowano i prowadzono kontroli, w tym hospitacji lub obserwacji zajęć pozalekcyjnych, gdyż zajęcia te prowadzone były przez nauczycieli z własnej inicjatywy przez co nie otrzymywali za nie dodatkowego wynagrodzenia. Jediną formą nadzoru dyrektora nad tymi zajęciami był arkusz samooceny nauczycieli. Wyjaśnił również, że prowadzenie obserwacji tych zajęć zaplanowano na okres po powrocie wróci do Szkoły normalnego funkcjonowania po zakończeniu prowadzenia nauki zdalnej i wznowieniu prowadzenia wszystkich zajęć pozalekcyjnych

(akta kontroli, tom I str. 294-296, tom II str. 7, 82-96)

W okresie objętym kontrolą w dziennikach lekcyjnych ewidencjonowano zajęcia pozalekcyjne związane z udzielaną pomocą psychologiczno-pedagogiczną oraz z rozwojem zainteresowań i zagospodarowaniem czasu wolnego w zakresie warsztatów teatralnych i tańca towarzyskiego. W przypadku zajęć nauki poloneza i koła szachowego, realizowanych w latach 2018/2019 i 2019/2020, prowadzono listy ich uczestników, które przetrzymywano jedynie do końca danego roku szkolnego, po czym były niszczone. W Szkole nie prowadzono ewidencji innych zajęć pozalekcyjnych, tj. koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej, warsztatów laboratoryjnych z chemii i biologii, koła informatycznego oraz zajęć z języków niemieckiego i angielskiego.

(akta kontroli, tom I str. 294; tom II str. 7)

2.3. W latach 2018-2020⁷¹ wysokość wydatków ogółem na wynagrodzenia nauczycieli wyniosła odpowiednio: 3 086,1 tys. zł⁷², 3 264,2 tys. zł⁷³ i 3 704,0 tys. zł⁷⁴, tj. po 99,9% planu po zmianach.

(dowód akta kontroli, tom I str. 191-196; tom III str. 117-120)

Wysokość dodatków dla nauczycieli oraz warunki ich przyznawania określał, nadany przez organ prowadzący Szkołę tj. m.st. Warszawę, Regulamin dotyczący niektórych zasad wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach prowadzonych przez m.st. Warszawę⁷⁵. Z badania dokumentacji dotyczącej naliczania wynagrodzeń próby sześcioletniej (10%) nauczycieli zatrudnionych w roku 2019/2020 wynika, że w latach objętych kontrolą, stawki ich wynagrodzeń zasadniczych ustalono zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniach MEN z 26 marca 2018 r., 8 lutego 2019 r., 14 sierpnia 2019 r., 27 sierpnia 2020 r. zmieniających rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy⁷⁶. Dodatki motywacyjne, funkcyjne oraz za wysługę lat nie przekraczały wysokości określonych w ww. Regulaminie.

(dowód akta kontroli, tom I str. 293, 278-288; tom II str. 97-98, 117-126)

Dotatki motywacyjne przyznawano w Szkole w podziale na semestry poszczególnych lat szkolnych, co dokumentowano w formie zbiorczych list nauczycieli ze wskazaniem wysokości przyznanego dodatku, w tym w przeliczeniu na pełny etat. Wysokość ww. dodatków ustalono zgodnie z postanowieniami rozdziału IV. ww. Regulaminu dotyczącego niektórych zasad wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach prowadzonych przez m.st. Warszawę. Nie sporządzano uzasadnień

⁷¹ Informacje o wykonaniu wydatków w §4010 z działu 801 *Oświata i wychowanie* i działu 854 *Edukacyjna opieka wychowawcza*, wg sprawozdań budżetowych RB-28S.

⁷² W ww. działach odpowiednio 3 071,8 tys. zł i 14,3 tys. zł.

⁷³ W ww. działach odpowiednio 3 252,8 tys. zł i 11,4 tys. zł.

⁷⁴ W ww. działach odpowiednio 3 678,0 tys. zł i 26,1 tys. zł.

⁷⁵ Przyjętym uchwałą Rady m.st. Warszawy nr LXXIII/1966/2018 z 30 sierpnia 2018 r. w sprawie regulaminu dotyczącego niektórych zasad wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i placówkach prowadzonych przez m.st. Warszawę, ze zm. <https://bip.warszawa.pl/NR/exeres/6E2CF6DB-A620-4F10-9820-F17AA94D96A3.frameless.htm>.

⁷⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 638, z 2019 r. poz. 249 ze zm. oraz z 2020 r. poz. 1491.

przyznania dodatków motywacyjnych. Zajęcia prowadzone na podstawie posiadanych przez uczniów orzeczeń lub opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych były płatne jako nadgodziny. Godziny z realizacji zadań z pomocy psychologiczno-pedagogicznej były wyszczególnione w aneksach do arkuszy organizacyjnych. Dyrektor wyjaśnił, że dodatek motywacyjny przyznawano m.in. za organizację konkursów, ukończenie studiów podyplomowych z danego przedmiotu i rozpoczęcie jego nauczania, prowadzenie zajęć z dużą liczbą uczniów w zakresie rozszerzonym, prowadzenie nieodpłatnych zajęć sportowych, przygotowanie uczniów do poloneza i walca (studniówka), prowadzenie koła turystycznego, pracę indywidualną z tzw. trudnymi uczniami, prowadzenie nieodpłatnych zajęć przygotowujących uczniów do certyfikatu, osiągnięcia sportowe, zaangażowanie przy rekrutacji do Szkoły, zwiększone natężenie pracy w związku z większą ilością uczniów posiadających opinie lub orzeczenia wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną oraz uczniów posiadających problemy psychiczne, ukończenie kursu inspektora BHP.

(akta kontroli, tom I str. 270-288; tom II str. 97-98)

W dniach 8-26 kwietnia 2019 r. do strajku przystąpiło, w różnych terminach, łącznie 33 nauczycieli (spośród 53), którzy uczestniczyli w nim od jednego do 13 dni. Z analizy próby dokumentacji Dzielnicowego Biura Finansów Oświaty dla Dzielnicy Mokotów m.st. Warszawy⁷⁷ dotyczącej sześciu (10%) nauczycieli zatrudnionych w Szkole wynika, że za okres uczestniczenia w strajku nauczyciele nie otrzymali wynagrodzenia. W okresie zawieszenia funkcjonowania Szkoły (12-25 marca 2020 r.) nauczyciele byli gotowi do prowadzenia zajęć, w związku z czym otrzymali przysługujące im wynagrodzenie bez naliczanych nadgodzin. W ww. okresach nie prowadzono zajęć pozalekcyjnych.

W okresie nauki zdalnej od dnia 19 października 2020 r., zgodnie z zasadami przyjętymi przez Dyrektora w ww. zarządzeniu z 16 października 2020 r., nauczyciele prowadzili z uczniami zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, za które przysługiwało wynagrodzenie (w tym za godziny ponadwymiarowe wykraczające poza ustawowe pensum).

(dowód akta kontroli, tom I str. 207-209, tom II str. 8, 111-126, 325)

2.4. W okresie objętym kontrola w Szkole nie przeprowadzono audytów lub kontroli dotyczących zagadnień zapewnienia warunków lokalowych i organizacyjnych odnoszących się bezpośrednio lub sprzyjających realizacji zajęć pozalekcyjnych.

(dowód akta kontroli, tom II str. 9)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieprowadzeniu w latach 2018/2019-2020/2021 ewidencji zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów i zagospodarowujących ich czas wolny, w zakresie zajęć sportowych z koszykówki, siatkówki, piłki ręcznej, warsztatów laboratoryjnych z chemii i biologii, koła informatycznego oraz zajęć z języków niemieckiego i angielskiego, co było niezgodne z § 13 ust. 1, 3 i 5 rozporządzenia MEN z 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne gimnazja dla dorosłych i szkoły ponadgimnazjalne dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji⁷⁸. W dniu 18 stycznia 2021 r. Dyrektor wydał zarządzenie nr 9/2020/2021 zobowiązujące nauczycieli do regularnego prowadzenia dzienników zajęć pozalekcyjnych w formie papierowej. Zarządzenie przesłano pocztą elektroniczną wszystkim nauczycielom Liceum.

Dyrektor wyjaśnił, iż obciążenie nauczycieli dodatkowymi wymogami formalnymi za prowadzenie nieodpłatnych zajęć, podejmowanych z własnej inicjatywy, mogło zniechęcić nauczycieli do dodatkowej aktywności pozalekcyjnej oraz że po wprowadzeniu ww. zarządzenia otrzymał od nauczycieli informacje sugerujące zaprzestanie prowadzenia tego rodzaju zajęć.

(akta kontroli, tom I str. 294-296, tom II str. 7)

OCENA CZĄSTKOWA

W Szkole zapewniono warunki lokalowe i organizacyjne sprzyjające organizacji zajęć pozalekcyjnych m.in. poprzez zapewnienie adekwatnej do potrzeb uczniów oferty zajęć pozalekcyjnych. Pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom udzielali nauczyciele posiadający odpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz zgodnie ze wskazaniem opinii

⁷⁷ Jednostką budżetową m.st. Warszawy, utworzoną do obsługi finansowo - księgowej szkół i placówek oświatowych funkcjonujących na obszarze Dzielnicy Mokotów.

⁷⁸ Dz.U. poz. 1170., ze zm.

poradni psychologiczno-pedagogicznych. W okresie objętym kontrolą zajęcia pozalekcyjne nie były objęte nadzorem pedagogicznym. W badanej próbie wynagrodzenia zasadnicze nauczycieli były zgodne ze stawkami określonymi w ww. rozporządzeniach MEN w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagradzania za pracę w dniu wolnym od pracy, a dodatki przyznane nauczycielom z regulaminem wynagradzania ustalonym przez organ prowadzący. Niezgodne z § 13 ust. 1, 3 i 5 rozporządzenia MEN z 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne gimnazja dla dorosłych i szkoły ponadgimnazjalne dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji w latach 2018/2019-2020/2021 w Liceum nie prowadzono dzienników niektórych z zajęć pozalekcyjnych.

III. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o zamontowanie na terenie boiska i miejsc wyznaczonych do uprawiania ćwiczeń fizycznych tablic informacyjnych, określających zasady bezpiecznego użytkowania urządzeń i sprzętu sportowego.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 19 lutego 2021 r.

Kontroler:

Łukasz Jarocki
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

p.o. wicedyrektor
Wojciech Wojciechowski

.....
podpis

.....
podpis